

NAJAVE IN OBVESTILA

Announcements

Nagrada Zlati legat 2015

The Golden Bee-eather Award 2015

Zlati legat je nagrada, ki jo DOPPS podeljuje slovenskim ornitologom za najboljše delo s področja ornitologije objavljeno v preteklem letu doma ali na tujem. Letos je bila podeljena že osemnajstič. Upravni odbor društva je imenoval žirijo v sestavi: Petra Vrh Vrezec (članica), dr. Urša Koce (članica) in dr. Tomi Trilar (predsednik). Žirija je zasedala 24. in 28. februarja 2017 in je na podlagi prispelih del in seznamov posameznih članov žirije prišla do ožjega izbora del (našteto po abecedi):

- BORDJAN D., TOME D. (2014): Rain may have more influence than temperature on nest abandonment in the Great Tit *Parus major*. – *Ardea* 102 (1): 79–85.
- BORDJAN D. (2015): Spring migration of waterbirds and raptors at Medvedce reservoir (Dravsko polje, NE Slovenia). – *Acrocephalus* 36 (166/167): 21–44.
- DENAC K., MIHELIČ T. (2015): Status in varstvo belohrbtega detla *Dendrocopos leucotos* v Sloveniji. – *Acrocephalus* 36 (166/167): 5–20.
- KOCE U. (2015): Številčnost in razširjenost velikega srakoperja *Lanius excubitor* na Ljubljanskem barju (osrednja Slovenija) v zimah 2008/09, 2011/12 in 2012/13. – *Acrocephalus* 36 (166/167): 133–144.
- PODLETNIK M., DENAC D. (2015): Izbor prehranjevalnega habitata in prehrana smrdokavre *Upupa epops* v mozaični kulturni krajini na Goričkem (SV Slovenija). – *Acrocephalus* 36 (166/167): 109–132.
- VREZEC A., DE GROOT M., KOBLEK A., MIHELIČ T., ČAS M., TOME D. (2014): Ekološke značilnosti habitata in potencialna razširjenost izbranih kvalifikacijskih gozdnih vrst ptic (Aves) v okviru omrežja Natura 2000 v Sloveniji: prvi pristop z modeliranjem. – *Gozdarski vestnik* 72 (10): 472–492.

Po glasovanju ni bilo nobenega dvoma o nominirancih, saj so tri dela po številu zbranih točk odstopala od ostalih: članek *Izbor prehranjevalnega habitata in prehrana smrdokavre v mozaični kulturni krajini na Goričkem*, članek *Status in varstvo belohrbtega detla v Sloveniji* ter članek *Ekološke značilnosti habitata in potencialna razširjenost izbranih kvalifikacijskih gozdnih vrst*

ptic v okviru omrežja Natura 2000 v Sloveniji: prvi pristop z modeliranjem. Tudi za Zlatega legata ni bilo dileme, saj je zmagovalec zelo presegal ostala dva.

Prispevek Mojce Podletnik in Damijana Denaca *Izbor prehranjevalnega habitata in prehrana smrdokavre Upupa epops v mozaični kulturni krajini na Goričkem (SV Slovenija)* opisuje ekološko raziskavo o prehrani in izboru prehranjevalnih habitatov smrdokavre, ogrožene ptice kmetijske krajine, ki je bila na Goričkem v preteklosti pogosta vrsta, vendar je v zadnjih 15 letih doživela velik upad številčnosti. Vrsto sestavo plena in frekvenco hranjenja goriških smrdokav so beležili z avtomatskimi kamerami (pregledali so kar 69.791 posnetkov), ki so jih namestili ob vhodu v gnezdilno duplo, kar je ena prvih tovrstnih raziskav pri nas. Raziskavo o izboru prehranjevalnih habitatov so opravili s sodelovanjem prostovoljcev, ki so opazovali odrasle ptice med nabiranjem hrane. Na podlagi rezultatov so za varstvo populacije smrdokavre na Goričkem predlagali povečanje deleža ekstenzivnih travnišč in prepoved uporabe pesticida za zatiranje bramorjev in polžev, saj smrdokavre zelo verjetno poginjajo zaradi uživanja zastrupljenega plena. To je v slovenskem prostoru prva tovrstna raziskava ekologije vrste, pri kateri je bila uporabljena napredna tehnologija za zajem podatkov. Objavo krasi tudi bogato slikovno gradivo, kar ni običajno za tovrstne članke.

Delo Katarine Denac in Tomaža Miheliča *Status in varstvo belohrbtega detla Dendrocopos leucotos v Sloveniji* obravnava najnovejše podatke o pojavljanju belohrbtega detla v Sloveniji, njegovem habitatu, ogroženosti in varstvu. Gre za izredno redkega gozdnega specialista, ki za preživetje potrebuje veliko količino odmrlega drevja. Slovenska populacija je na podlagi trenutnih podatkov ocenjena na 100 do 150 parov. Predlagani varstveni ukrepi vključujejo predvsem povečanje količine odmrlih listavcev v gospodarskih gozdovih, povečanje površine gozdnih rezervatov in zaustavitev graditve novih gozdnih prometnic. S pomočjo tujih strokovnjakov s Finske in Srbije ter

številnih popisovalcev so med raziskavo izboljšali metodo popisa s posnetkom. Delo ni napisano v klasični IMRAD strukturi, saj gre za kombinacijo originalne raziskave (popisa) in preglednega članka (rezultati drugih ciljnih ekoloških raziskav), ki nadgrajuje shemo monitoringa vrste v smeri upravljanja s habitatom vrste.

Članek Ala Vrezca, Maartena de Groota, Andreja Koblerja, Tomaža Miheliča, Mirana Časa in Davorina Tometa *Ekološke značilnosti habitata in potencialna razširjenost izbranih kvalifikacijskih gozdnih vrst ptic (Aves) v okviru omrežja Natura 2000 v Sloveniji: prvi pristop z modeliranjem* je nagrajen z Zlatim legatom za leto 2015. V članku je predstavljen prvi poskus velikoprostorskega vrednotenja habitata štirih gozdnih vrst ptic evropskega varstvenega pomena: divjega petelina, kozače, belohrbtega detla in belovratega muharja. Na podlagi obstoječih velikoprostorskih podatkovnih zbirk, ki jih vzdržujejo na treh inštitucijah, Nacionalnem inštitutu za biologijo, Gozdarskem inštitutu Slovenije in DOPPS, je bil z uporabo strojnega učenja analiziran izbor habitata izbranih vrst ptic in so bile izdelane karte potencialne primernosti habitatov vrst. Ker gre za gozdne specialiste, se je pri vseh oddaljenost od naselij ali kmetijskih površin izkazala za pomemben parameter habitata, pri večini vrst pa tudi lesna zaloga v sestoju, kar kaže na navezanost na starejše razvojne faze gozda. Metoda določanja razširjenosti izbranih varstveno pomembnih vrst s prostorskimi modeli primernosti habitata in iz njih izpeljanimi kartami potencialne razširjenosti je učinkovita pri dopolnjevanju znanja o razširjenosti vrst. Dodatne raziskave na podlagi modelov so razkrile kar nekaj še neznanih lokacij vrst, ki so jih odkrili na območjih z veliko verjetnostjo pojavljanja. Rezultati študije kažejo, da so obstoječi velikoprostorski podatki za Slovenijo uporabni za modeliranje razširjenosti in habitatnih zahtev.

dr. Tomi Trilar, predsednik žirije za nagrado Zlati legat 2015